	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
	«ФІЛОСОФІЯ»

Рівень вищої освіти	*Перший (бакалаврський)*
Освітньо-професійна програма	*«Психологія»*
Факультет	*географії, історії та туризму*
Кафедра	*історії, теорії держави і права та філософії*
Семестр	*IV*
Кількість кредитів	*3*
Мова викладання	*українська*

Викладач	*к.філос. наук Смаль Ірина Ігорівна*
Контактна інформація	*ira-clearhead@ukr.net*

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Філософія – надзвичайне, складне, багато в чому таємниче духовне явище, що не піддається точному логічному визначенню, а тому утворює само по собі нерозгадану таємницю, вічну проблему. Сутність філософії полягає у роздумах над загальними, такими що мають граничні (найбільші) рівні узагальненнями, проблемами в системі «світ – людина». Філософія виступає, з одного боку, як система знання про світ у цілому та сутність ставлення людини до цього світу, з іншого боку, як загальний метод пізнавальної діяльності. Філософія є фундаментальною навчальною дисципліною у вищій школі, що дозволяє зрозуміти і осмислити складні нелінійні процеси формування основних гуманітарних цінностей – істини, справедливості, добра, краси тощо.
Мета та цілі	Метою викладання навчальної дисципліни є надання знань з філософії як світогляду людини, або сукупності поглядів на світ у цілому та ставлення людини до цього світу, в розумінні онтологічних, гносеологічних, аксіологічних і соціальних проблем буття. Завданням вивчення філософії є забезпечити засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, ознайомити із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм та плюралізм філософського мислення, створити умови для формування світоглядно-методологічної культури студентів.
Результати навчання	Опанувавши дисципліну «Філософія», студенти повинні знати основні духовні парадигми розвитку людства, що знайшли своє втілення в системі філософських понять, категорій в певних соціально-культурних контекстах та системі суспільних цінностей. Розуміти особливості взаємозв'язку науки, техніки з сучасними соціальними і етичними проблемами та бути здатними

	вирішувати важливі морально-етичні проблеми як суспільного так і особистого життя. Застосовувати отриманні знання для вирішення професійних завдань і організації міжлюдських відносин, обґрунтовувати і відстоювати свою світоглядну та громадську позицію, але разом з тим бути здатними до діалогу як засобу вирішення соціальних, етичних, професійних проблем.
Soft skills:	Вивчення філософії формує у студентів такі соціальні навички, як критичне мислення – вміння адекватно, об'єктивно і толерантно оцінювати дійсне буття; системне мислення – здатність до всебічного, цілісного та багатоаспектного підходу до вирішення поставлених завдань; самостійність – вміння аналізувати суспільні явища і процеси та формувати власну думку і власну стійку життєву позицію; комунікативність - здатність приймати участь в дискусіях щодо цивілізаційних та технологічних проблем.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Історія української державності та національної культури», «Захист прав і свобод людини».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-сть балів
1. Філософія як унікальне явище в духовній культурі людства.	Філософія, її предмет, проблематика і структура. Поняття світогляду. Світогляд як форма суспільної самосвідомості людини і спосіб духовного освоєння світу. Типологія світогляду. Історичні типи світогляду: міф, релігія, філософія, наука. Прояв історично сформованих типів світогляду в світогляді сучасної людини. Специфіка філософського знання. Етапи розвитку філософії: класична, некласична (модерна), постмодерна філософія. Функції філософії. Філософія в системі національного світогляду. Роль філософії у процесі відродження української нації.	письмові завдання, дискусія, тести	4
2. Філософські системи Індії та Китаю.	Ортодоксальні ведичні філософські системи: веданта, міманса, ньяя, вайшешика, санкх'я, йога. Неортодоксальні школи адживіки і чарвака-локаятиків. Буддизм як філософія та релігія.Основні категорії індійської філософії. Священні книги китайської освіченості. Онтологія даосизму. «Даодецзин». Конфуціанство.	письмові завдання, дискусія, тести, опрацювання першоджерел	4
3. Антична філософія	Особливості розуміння філософії в античну добу. Мілетська натурфілософія: Фалес, Анаксімандр і Анаксімен. Пошук субстанціональних основ речей в період «ранньої класики». Діалектика Геракліта. Досократики: магія чисел Піфагора, «стихії» Емпедокла, «нус» Анаксагора. Метафізика елеатів. Релятивізм софістики. Філософія Сократа. Атомізм Левкіппа-Демокріта, Лукреція Кара. «Ейдоси» Платона. Неоплатонізм. Енциклопедизм Арістотеля. «Атараксія» скептиків. Фаталізм стоїків. Школа Епікура.	письмові завдання, дискусія, тести, тексти першоджерел	4
4. Середньовічна філософія.	Середньовічна філософія: періоди і основні проблеми. Своєрідність християнської середньовічної філософії. Апологетика: віра і розум. Патристика: отці церкви, основні ідеї, значення для історії філософії.	письмові завдання, дискусія, тести, тексти першоджерел	4

	Основні ідеї і проблеми патристики і схоластики. Суперечка номіналістів і реалістів про універсалії. П'єр Абеляр. Ерігуена. Дунс Скотт. Вільгельм Оккам. Ансельм Кентерберійський. Августин Блаженний. Фома Аквінський. Арабська філософія.		
5. Філософія доби Відродження.	Загальна характеристика філософії епохи Відродження: основні ідеї та персоналії. Філософія гуманізму (Данте Аліг'єрі, Франческо Петрарка, Піко делла Мірандола, П'єтро Помпонацці, Монтень). Предмет дослідження, світогляд, натурфілософія епохи Відродження (Микола Кузанський, Бернардино Телезіо, Джордано Бруно, Парацельс, Коперник, Кеплер, Галілей). Філософія політики: ідеологія централізованої держави і теорія природного права: (Нікколо Макіавеллі, Жан Боден) та утопічний соціалізм (Томас Мор, Томаззо Кампанелла).	письмові завдання, дискусія, тести, тексти першоджерел	4
6. Філософія Нового часу і Просвітництва.	Західноєвропейська філософія Нового часу та її особливості. Проблема методу у Новий час. Особливості пізнавальної проблематики філософії Нового часу. Матеріалістичний сенсуалізм Ф.Бекона, Гоббса, Локка. Раціоналізм Р.Декарта, Б.Спінози, Лейбніца. Проблема субстанції у Новий час. Суб'єктивний ідеалізм Д.Берклі та Д.Юма. Просвітництво як течія філософії Нового часу. Енциклопедична філософія Просвітництва: Д.Дідро, Д.Толанд, П.Гассенді, П.Бейль, Ш.Монтеск'є, Вольтер, Кондільяк, Руссо. Проблема людини у філософії епохи Просвітництва.	письмові завдання, дискусія, тести, тексти першоджерел	4
7. Німецька класична філософія.	Німецька класична філософія. Два періоди наукової творчості Канта. Гносеологічні, етичні та естетичні погляди Канта. Агностичний апріоризм і категоричний імператив І.Канта. Діалектика «практичної філософії». Основні ідеї «Науковчення» Фіхте. Розвиток філософських поглядів Шеллінга. Абсолютна ідея та розвиток як головні поняття філософії Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля. Сутність антропологічної концепції Л.Фейербаха. Філософія марксизму.	письмові завдання, дискусія, тести, тексти першоджерел	4
8. Філософія XX століття.	Принципи та ідеали класичної та некласичної західної філософії.Некласична філософія кінця XIX – початку XX ст.. «Філософія життя»: генеза та проблемне поле. Суб'єктивний ірраціональний волюнтаризм: «світ як воля» Шопенгауера, «Одиничний» К'єркегора, «воля до влади» Ф.Ніцше. Марксистська філософія. Проблема відчуження. Діалектичний та історичний матеріалізм. Політична економія. Діалектика природи. Радянська філософія. Сучасна марксистська філософія Основні тенденції розвитку сучасної західної філософії. Найбільш впливові напрямки сучасної філософії. Екзистенціальна філософія та її різновиди. Психоаналіз та неофрейдизм. Філософська антропологія: основні концепції. Еволюція релігійної філософії XX ст.. Філософія науки і проблема нового тлумачення ролі науки і мови.	письмові завдання, дискусія, тести, тексти першоджерел	4

9. Філософська думка України.	Міфологія стародавніх слов'ян. Духовні витоки української філософської культури. Філософська думка на теренах України після розпаду Київської Русі. Розвиток філософських ідей в Україні у XVIII-XIX ст. Г.С.Сковорода. Києво-Могилянська академія. П.Юркевич. Революційні демократи: Герцен, Чернишевський, Добролюбов, Шевченко, Франко. Філософія в Україні в XX ст. Богопошукувачі (О.М.Бердяєв, Л.І.Шестов, В.С.Соловйов). А.Ф.Лосєв, П.В.Копнін, В.І.Вернадський, Е.В.Ільєнков. Історія української філософії у працях Д.Чижевського. Сучасна Українська філософія: основні теми досліджень. Методологія науки (С.Б.Кримський, М.В.Попович, П.Ф.Йолон). Аналіз категоріальної структури світогляду (В.І.Шинкарук, О.І.Яценко, В.Г.Табачковський). Дослідження вітчизняної історії філософії (В.С.Горський, І.В.Бичко, Г.А.Заїченко, Ю.В. Кушаков, П.Т.Гордієнко).	письмові завдання, дискусія, тести, тексти першоджерел	4
10. Онтологія – філософське розуміння світу.	Основні терміни онтології. Поняття буття. Буття як буття. Буття і небуття. Буття і річ. Речевість як змістова характеристика буття. Основні різновиди онтологій: монізм, дуалізм, плюралізм. Матеріалізм і матеріалістична діалектика. Вчення про субстанцію. Матерія і форма. Сутність та існування. Можливість і дійсність. Детермінізм і причинність. Просторово-часові характеристики буття.	письмові завдання, дискусія, тести, філософський словник	4
11. Філософський аналіз пізнання.	Онтологія і гносеологія. Предмет гносеології і її методи. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Стихійне пізнання і його особливості. Здоровий глузд як основа теорії пізнання. Складники здорового глузду. Проблема предмету пізнання: реалізм і пізнавальний ідеалізм. Наївний реалізм. Критичний реалізм. Суб'єктивний ідеалізм. Проблема походження або джерела пізнання: раціоналізм і сенсуалізм. Поняття пізнання. Види знання. Повсякденне знання і його особливості. Повсякденне знання і повсякденна мова. Повсякденне знання у відношенні до наукового і філософського знання.Проблема істини у філософії. Класична і некласичні теорії істини. Догматизм і скептицизм. Суб'єктивізм і релятивізм істини. Критерії істини.	письмові завдання, дискусія, тести, філософський словник	4
12. Проблема людини у філософії.	Людина як предмет філософського аналізу. Природа людини. Раціональний і нераціональні погляди на природу людини в історії філософії. Наукові погляди на природу людини. Антропологічні теорії. Еволюційна теорія Дарвіна і сучасна антропологія. Тейяр де Шарден. Соціологічні теорії. Маркс і Вебер. Психологічні теорії. Обмеженість науки у вивченні людини. Самоцінність людського життя. Скінченність людського буття як онтологічна основа визначення його сенсу. Сенс життя. Індивідуальний і суспільний сенс життя. Критерії сенсу життя. Проблема втрати сенсу життя. Пошук і творення сенсу життя. Збагачення сенсу життя. Реалізація сенсу життя.	письмові завдання, дискусія, тести, філософський словник	4
13. Філософське вчення про	Визначення цінностей. Структура цінностей. Цінності тілесні і духовні. Абсолютні і відносні цінності. Цінності	письмові завдання,	4

цінності.	позитивні і негативні. Свобода як умова буття цінностей. Проблема ієрархії цінностей. Добро як утвердження людського в людині. Проблема ієрархії добра. Місце добра в структурі людських цінностей. Краса як цінність. Об'єктивістські і суб'єктивістські концепції краси. Єдність істини, добра і краси як передумова вільного самовизначення особи. Любов як діяльне прагнення цінностей. Засади любові. Види і форми любові.	дискусія, тести, філософський словник, філософське есе	
14. Філософія суспільства.	Суспільство як об'єкт філософського аналізу. Концептуальні підходи до вивчення суспільства. Суб'єкти суспільного розвитку. Природні основи суспільства. Економічні основи суспільства. Концепції індустріального і постіндустріального, технотронного та інформаційного суспільства. Духовні основи суспільства. Духовне життя і його структура. Статус, суб'єкт і функціональні можливості свідомості суспільства. Структура свідомості. Соціальна пам'ять. Конструктивно-творча роль свідомості. Роль ідей в суспільстві.	письмові завдання, дискусія, тести, презентація, фільм	4
15. Філософське осмислення історії.	Людина і історія. Історія суспільства як предмет філософського пізнання. Стадійні моделі історії. Цивілізаційна унікальність розвитку людства. Сенс історії: неотомізм, К.Ясперс. Ф.Фукуяма: «кінець історії». Людина і людство. Європа як філософське поняття. Грецький дух. Християнська традиція. Революції і тоталітаризм. Традиції емпіризму. Значення постмодернізму. Людство як взаємодія і взаємозбагачення національних культур.	письмові завдання, дискусія, тести, філософський словник	4

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Філософія: Навч. посіб. /Л.В.Губернський, І.Ф.Надольний, В.П. Андрущенко та ін.; За ред. І.Ф.Надольного. – 4-те вид., стер. – Київ: Вікар, 2004. – 516 с.
2. Філософія: Світ людини. Курс лекцій: Навч. посібник /В.Г.Табачковський, М.О.Булатов, Н.В.Хамітов та ін. – К.: Либідь, 2003. – 432 с.
3. Кунцман П., Буркард Ф.-П., Видман Ф. Философия: dtv-Atlas: Пер. с 9-го нем. изд. / Худож. Аксель Вайс; Науч. ред. пер. В.В.Миронов. – М.: Рібари, 2002. – 268 с.
4. Філософія [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. К. Бичко, І. В. Бичко [и др.]; ред. В. І. Ярошовець. - К. : Центр учбової літератури, 2010. - 648 с.
5. Історія філософії. Словник / За ред. В.І.Ярошовець. – К.: Знання України, 2005. -120с.
6. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів ВНЗ І-ІV рівнів акредитації. – К.: «Каравела», 2001. – 442 с.
7. Причепій Є.М., Черній А.М., Гвозднцькій В.Д., Чекаль Л.Л. Філософія: посібник для студентів ВНЗ. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 576 с.
8. Федів Ю.О., Мозкова Н.Г. Історія української філософії: Навчальний посібник. – К.: “Україна”, 2000. – 512 с.
9. Качуровський М.О., Цикін В.О. Філософія: альтернативний виклад. Навч. посібник. – Суми: СДПУ ім. А.С.Макаренка, 2005. – 252с.
10. Короткий філософський словник-довідник: українсько-англо-німецько-французький словник-довідник / За ред.Чорного І.П., Бородецького О.Є. – Чернівці: Рута, 2006. – 288с
11. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: мислителі, концепції, ідеї: Підручник.- К.: Книга, 2005. – 528с.

Інформаційні ресурси:

http://www.filosof.com.ua – Інститут філософії ім. Г.Сковороди НАН України

http://dumka.ho.ua/books_kf.htm - бібліотека філософської літератури

http://www.gileya.org – Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник». Фахове видання з філософських, політичних та історичних наук.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти має відвідувати заняття згідно розкладу. Пропущені заняття відпрацьовуються виконанням завдань, наданих і узгоджених з викладачем. Усі завдання, передбачені програмою, а також додаткові завдання, повинні бути виконані у встановлені терміни. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись навчальної етики, дисципліни та виконувати навчальний план у повному обсязі з відповідальністю та доброчесністю.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За невиконання поточних завдань студент не допускається до складання іспиту.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримування правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування. При виконанні усіх видів завдань у випадку використанні штучного інтелекту здобувач має дотримуватися Політики відповідального, етичного та безпечного використання технологій штучного інтелекту (ШІ) у Приватному вищому навчальному закладі «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», розробленої для всіх учасників освітнього, наукового та адміністративного процесу.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1	36
Змістовий модуль 2	24
Підсумковий контроль- екзамен	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни